

VERSLAG VAN DE LEERSTOEL COMPARATIVE PUBLIC
SECTOR EN CIVIL SERVICE REFORM

2018

Prof. dr. F.M. van der Meer
Den Haag, januari 2019

Inleiding

De Leerstoel Comparative Public Sector en Civil Service Reform is ondergebracht bij de Universiteit Leiden, Faculteit Governance and Global Affairs te Den Haag.

Bijzonder hoogleraar is prof. dr. F.M. van der Meer.

Het vak en lezingen

Het onderwijs omvatte, naast lezingen e.d. voor de bestuurspraktijk, het verzorgen van een master cursus Management van de publieke sector voor avondstudenten (uit de praktijk) in blok 1 en 3. Voor studenten aan de dagopleiding bestuurskunde is een bachelor cursus Publiek Management verzorgd en zijn de werkgroep docenten begeleid. Sinds 1 januari 2018 ben ik voorzitter/directeur van de Masteropleiding Management van de Publieke Sector, bedoeld voor in het veld werkzame ambtelijke professionals. Daarnaast zijn de vakken Inleiding Openbaar Bestuur en bestuurswetenschappen in bachelor jaar 1 en het vak Multilevel en Civil service Reform in jaar 2 gegeven. Er zijn ca 15 masterscripties als eerste lezer begeleid. Er zijn inleidingen gegeven voor onder meer het Gerechtshof Den Bosch, het Waterschap AA en Maas alsmede een bijdrage aan het EUPACK seminar van de Europese Unie in Brussel. Tevens heb ik een keynote speech gehouden voor UniDemMed en een conferentie in Tunis, georganiseerd door de Venice Commission of the Council of Europe. Daarnaast heb ik deelgenomen aan de oprichtingsvergadering van een Civil Service Network in Boedapest. Tevens zijn leergangen over leiderschap in de Publieke Sector georganiseerd voor Finse topambtenaren.

Indeling werkzaamheden

De werkzaamheden van de hoogleraar zijn ingericht conform de doelstellingen van de leerstoel en hebben betrekking op onderwijs, onderzoek en de platformfunctie:

- Onderwijs;
- Het bevorderen van wetenschappelijk onderzoek;
- Het aangaan van samenwerkingsverbanden;
- Overige activiteiten die aan de doelstelling beantwoorden en de

platformfunctie van de leerstoel.

Meerjarenagenda Leerstoelen CAOP

De Leerstoelen verbinden wetenschap met beleid en praktijk en werken vanuit een gezamenlijke meerjarenagenda die in 2018 is geactualiseerd en loopt tot en met 2021: “Transformaties en verschuivingen in het publiek domein. Consequenties voor kwaliteit van arbeid en arbeidsverhoudingen”. Deze agenda vormt (mede) het kader voor activiteiten.

In de meerjarenagenda komen de algemene ontwikkelingstendensen in het publieke domein tot uiting in drie centrale spanningsvelden op verschillende niveaus:

1. Effectiviteit versus legitimiteit van overheidshandelen (de verhouding tussen overheid en burger)
2. Zekerheid versus flexibiliteit in arbeidsverhoudingen en personeelsbeleid (de verhouding tussen werkgever en werknemer)
3. Decentralisatie versus integraliteit van bestuur (de verhouding tussen de verschillende bestuurlijke niveaus)

De drie spanningsvelden komen op verschillende manieren terug in de activiteiten van en de relaties tussen de vijf leerstoelen.

“Staat van de ambtelijke dienst (STAD)”

De hoogleraar schrijft een artikel voor de volgende (vijfde) tweejaarlijkse editie van de Staat van de ambtelijke dienst (STAD) die in juni 2019 verschijnt. Het overkoepelende thema van STAD is “Technische en sociale innovatie”.

Inhoudelijke thema's, onderzoek

Er is op het terrein van de leerstoel in overeenstemming met het onderzoeksplan van de leerstoel een groot aantal activiteiten ontplooid. Daarbij heb ik nauw samengewerkt met medewerkers uit de Leidse leerstoelgroep “Comparative public sector and civil service reform” waarover ik de eindverantwoordelijkheid heb.

Deze onderzoeksactiviteiten betreffen vraagstukken aangaande de veranderende omvang en kwaliteit van de publieke dienst in Nederland; met daarbij een vergelijking met de situatie in het buitenland. In het bijzonder is ingegaan op de positie en benodigde kwaliteiten van ambtenaren als gevolg van fundamentele veranderingen in het openbaar bestuur als gevolg van de opkomst en verandering van het multilevel governance systeem in het publiek domein en in verband daarmee de enabling state.

Ook is het openbaar bestuur (in Nederland en buitenland waaronder de Oekraïne) geadviseerd op dit terrein. De onderzoekoutput betrof artikelen, lezingen en congresbijdragen. Bijdragen betroffen onder meer artikelen en papers over de mogelijkheden en beperkingen aan loyale tegenspraak vanuit vergelijkend perspectief; ambtelijke sabotage; agenda setting van representatieve bureaucratie onderwerpen; media, mediacratisering en overheid in Nederland vanuit historisch vergelijkend perspectief in een vergelijking van de omvang van ambtelijke organisaties en hun prestaties in de EU28 lidstaten. In deze context is ook gekeken naar de Wet open overheid.

Voorts heb ik een bijdrage geleverd aan een EUPACK onderzoek in opdracht van de Europese Unie met als doel “to enhance knowledge and understanding of the status and reform dynamics of public administrations in EU Member States, as well as the contribution of external support (including EU funding) for improving its quality, with a view to better targeting EU support in this area in the future”. Een drietal rapporten over de Nederlandse casus zijn klaargemaakt en geaccepteerd. In maart heeft in Brussel een afrondende bijeenkomst plaatsgevonden. Inmiddels is er besloten dat dit project gecontinueerd wordt.

Voorts zijn PhD's afgeleverd en ben ik betrokken (geweest) bij diverse lees- en oppositiecommissies van promovendi. Dit jaar zijn er acht PhD's onder begeleiding.

Promovendi:

1. Kees Nagtegaal, Twentieth century Refugees and the Netherlands. A struggle between immigration control and humanity met prof. dr. J de Vries.
2. Ehsan Jami. Dutch policy on ethnic profiling in crime prevention met dr. J Mathijs
3. Rigdje Passchier, The enabling state at the municipal level and co-production in the social domain met Mr. dr. G.S.A. Dijkstra.
4. Nelly Samosir, The relationship between public sector reform and the change in the level of public sector corruption and public integrity in Indonesia in the post-Soeharto period? Met dr. A.D.N. Kerkhoff
5. Victor Posthuma. The role of the media in the fall of political officeholders 2002-2017.
6. Jan Porth, The Financial Crisis since 2007 at the Municipal Level in the Netherlands: Impact, Responses, and Factors determining Variation met ;prof C.F. van den Berg
7. Sulitadebie Dhalganjansing, Samenvoeging Toezichtorganisaties Ministeries in de Uitvoering van (Systeem)toezicht Eén groot toezichtnetwerk binnen de overheid bevordert compliance door inzet van systeemtoezicht en co-creatie met prof. dr. J.J.M. Uijlenbroek.
8. Ton van Gestel, 'Publiek initiatief in de publieke ruimte; common ground voor de civil society'.

Daarnaast ben ik als reviewer opgetreden voor internationale wetenschappelijke tijdschriften en ben ik lid van de redactie van twee tijdschriften.

Publicaties en lezingen

1. Frits M. van der Meer (2018), Public administration characteristics and performance in EU28: The Netherlands. In: Hammerschmid G., Thijs N. (Eds.) *the public administration in EU28*. Luxembourg: Publications Office of the European Union. 754-784.
2. Frits M. van der Meer & Gerrit S.A. Dijkstra (2018), Spanning op het ministerie, *De Hofvijver* 8(87).
3. Frits M. van der Meer & Gerrit S.A. Dijkstra, Caspar. F. van den (2018), Civil Service Systems: Size and Performance in the EU 28 member states on an Administrative BMI Scale. Brisbane: IPSA. 1-78.conference paper/
4. Frits van der Meer & Toon Kerkhoff, *The Media and Government in the Netherlands 1814 -2018* May 2018, Speyer, Germany.
5. Frits M. van der Meer & Gerrit S.A. Dijkstra, *Administrative Dissent and Consent Dis (loyal) contradiction, actions and administrative sabotage*, NIG conference, Leiden November 2018.
6. Frits M van der Meer (2018), Openbaar bestuur vleugellam zonder goede ambtelijke organisatie: een zaak van politici én ambtenaren; Column CAOP: Den Haag.
7. Frits M. van der Meer & Gerrit S.A. Dijkstra (2018), The Politics of Representative Bureaucracy and diversity. The academic and the political administrative framing of a policy issue, Pittsburgh: IPPW. 1-18.conference paper.
8. Meer F.M. van der & Kerkhoff A.D.N. (2018), The Media and Government in the Netherlands 1814 -2018. Speyer: IIAS. 1-23.
9. Frits M. van der Meer & Toon A.D.N. Kerkhoff (2018), Raising and training Civil Servants for the public service. The Dutch system and practice of educating and training civil servants (1814-2016). In print.
10. Frits M. van der Meer & Gerrit S.A. Dijkstra (2018), Assessing and Explaining the Latitude of Loyal Contradiction within Bureaucracy: A Conceptual Approach. Denver: ASPA. 1-31.

Lezingen/studiemiddagen

11. Frits M van der Meer (2018), Speech On quality of governance in the EU 28 member states, EUPACK conference EU; Brussels.
12. Frits M, van der Meer, De zorg voor de kwaliteit van de publieke dienst, CAOP juni 2018.
13. Frits M, van der Meer (2018), *Loyale tegenspraak en de rechterlijke macht*, Gerechtshof Den Bosch, Den Bosch 11 oktober 2018.
14. Frits M. van der Meer (2018), *Het belang van positieve (constructieve) tegenspraak. Hoe kritisch in gesprek te blijven: niet alleen problemen maar ook oplossingen*, Berne Anders. Heeswijk Dinther, 14 mei 2018.

15. Frits M van der Meer, *Leiden Centre For Public sector reform: challenges and possibilities*, Comparative civil service center conference, Budapest, 23 November 2018.
16. Frits M van der Meer (2018), *Multilevel Governance: uitdagingen voor waterschap*, Waterschap Aa en Maas. 28 november 2018: Studiemiddag.
17. Frits M van der Meer, *The role of civil servants in a changing system of governance: multilevel governance, the Enabling State and necessary Civil Service Values*, Venice Commission of the Council of Europe, UniDemMed. Conference Tunis 24 September 2018
18. Frits M van der Meer, *The role and function of the senior civil service with respect to good (multi-level) governance and the need for loyal contradiction*, Venice Commission of The Council of Europe UniDemMed. Conference Tunis 25 September 2018
19. Frits M. van der Meer (2018), *Government reform and the enabling state in the Netherlands*, Lecture Sitra Program Finnish top civil servants.
20. Bijdrage aan CAOP debat “Effectiviteit en legitimiteit van overheidshandelen, gezien vanuit de gemeenten”, 18 oktober 2018.